

Vergaderjaar 2010–2011

32 544

Aanbeveling voor het gezamenlijk programmeringsinitiatief voor onderzoek „Landbouw, voedselzekerheid en klimaatverandering» Pb EU L111/2010

A

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 25 oktober 2010

De leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit¹ hebben kennisgenomen van de Aanbeveling betreffende het gezamenlijk programmeringsinitiatief voor onderzoek «Landbouw, voedselzekerheid en klimaatverandering» van de Europese Commissie van 28 april 2010 (2010/253/EU)².

Naar aanleiding daarvan hebben zij de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op 5 juli 2010 een brief gestuurd. De minister heeft op 14 oktober 2010 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
Warmolt de Boer

¹ Samenstelling:

Schuurman (CU) voorzitter, Holdijk (SGP), Swenker (VVD), Doek (CDA), Terpstra (CDA), Eigeman (PvdA), Putters (PvdA), Sylvester (PvdA), Slagter-Roukema (SP), Westerveld (PvdA), Engels (D66), Willems (CDA) vicevoorzitter, Hermans (VVD), Huijbregts-Schiedon (VVD), Schaap (VVD), Peters (SP), Slager (SP), Smaling (SP), De Boer (CU), Böhler (GL), Laurier (GL), Koffeman (PvdD), Yildirim (Fractie-Yildirim), Benedictus (CDA) en Tiesinga (CDA).

² Zie dossier E100030 op www.europapoort.nl

BRIEF AAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Den Haag, 5 juli 2010

De leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben kennisgenomen van de Aanbeveling betreffende het gezamenlijk programmeringsinitiatief voor onderzoek «Landbouw, voedselzekerheid en klimaatverandering» van de Europese Commissie van 28 april 2010 (2010/253/EU)¹.

De basis voor deze aanbeveling is gelegen in artikel 181 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie om coördinatie op het gebied van onderzoek en technologische ontwikkeling te bevorderen teneinde de wederzijdse samenhang van het beleid van de lidstaten en het beleid van de Unie te verzekeren. De leden van de commissie ondersteunen deze aanbeveling, maar vragen u op dit voor u relevante terrein naar uw mening en positionering in het Raadsoverleg met de Commissie over dit onderwerp, een en ander voor zover relevant in overleg met de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, die verantwoordelijk is voor de door het rijk gefinancierde programma's voor wetenschappelijk en toegepast onderzoek.

De leden van de commissie zijn bezorgd dat bij de opzet, vormgeving en uitvoering van de aanbeveling een nivellering van hoogstaand wetenschappelijk onderzoek kan plaatsvinden door bijvoorbeeld verplichte samenwerking van onderzoeksinstituten of onderzoeksprogramma's van onderling zeer verschillende kwaliteitsniveaus in de lidstaten, waarbij door een (afgedwongen of gestimuleerde) samenwerking een verlaging van het peil van onderzoek kan plaatsvinden. Ontegengesteld kan stimulering van gezamenlijk onderzoek een educatief effect hebben. De vraag is echter of het onderzoek in lidstaten waar al een traditie van hoogstaand en vooraanstaand wetenschappelijk onderzoek bestaat, niet wordt belemmerd in de voortgang. De leden van de commissie zijn zich bewust van het algemene karakter van deze opmerkingen, maar willen deze gemaakt hebben als een signalering van mogelijk te sterke dwang of stimulering tot samenwerking tussen ongelijke onderzoeksprojecten of instituten. Graag vernemen de leden van de commissie het standpunt van de minister hierover.

Ten slotte wenst de commissie nog het volgende mee te geven. De Europese Commissie stimuleert Europese samenwerking in R&D reeds via de Kaderprogramma's. De commissie zou graag van u vernemen of het niet meer voor de hand liggend is het budget voor een aanstaand 8e Kaderprogramma te verhogen om de gewenste doelen dichterbij te brengen. De conditionaliteit van Europese teambuilding, ten grondslag liggend aan deze 3e geldstroom, leidt dan tot een vergroting van het aantal excellente partnerships, die elkaar bovendien op basis van vrijwilligheid vinden. Het «onder de arm nemen» van slechter geëquipeerde R&D instellingen op een bepaald terrein binnen de EU kan daarin eventueel gestimuleerd worden door extra middelen ter beschikking te stellen, eventueel op basis van het cohesiebeleid. Het gaat hierbij dan uitdrukkelijk om capaciteitsversterking in het precompetitieve onderzoeksdomein.

---

¹ Zie dossier E100030 op www.europapoor.nl

De leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

De Voorzitter van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
E. Schuurman

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 oktober 2010

De leden van uw vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben mij vragen gesteld over de *Aanbeveling betreffende het gezamenlijk programmeringsinitiatief voor onderzoek «Landbouw, voedselzekerheid en klimaatverandering» van de Europese Commissie van 28 april 2010 2010/253/EU* (brief 5 juli 2010).

De leden van de commissie

- vragen naar mijn mening en positionering in het Raadsoverleg met de Commissie over dit onderwerp;
- maken zich zorgen over mogelijke «nivellering van hoogstaand wetenschappelijk onderzoek door bijvoorbeeld verplichte samenwerking»;
- en vragen of het niet meer voor de hand ligt het budget voor een aanstaand 8^e Kaderprogramma te verhogen om de gewenste doelen dichterbij te brengen.

Ik reageer op deze vragen, mede namens de ministers van Economische Zaken en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Positionering Raadsoverleg met de Commissie

Raadsoverleg met de Commissie vindt plaats in de formatie *Raad voor Concurrentievermogen*.

Door middel van Gezamenlijk Programmeren beoogt de Raad van de Europese Unie (verder te noemen de Raad) nationaal onderzoeksbeleid van de lidstaten op het gebied van een aantal maatschappelijke uitdagingen op elkaar af te stemmen. In de bijeenkomst van de Raad voor Concurrentievermogen op 2 december 2008 is afgesproken om 1) een aantal maatschappelijke thema's te identificeren voor Gezamenlijk Programmeren, 2) binnen deze thema's een gemeenschappelijke visie op te stellen, en 3) deze visie te vertalen in strategische onderzoeksagenda's. Deze agenda's fungeren als overkoepelend kader voor een beter gecoördineerde, gezamenlijke inzet van intergouvernementele, nationale en regionale onderzoeksprogramma's.

Nederland steunt het streven naar meer coördinatie tussen nationale onderzoeksprogramma's. Dit streven werd in 2000 al aangewezen als cruciaal aspect van de Lissabonstrategie en de realisering van de Europese Onderzoeksruimte. Dit wordt wederom bevestigd in de Europa 2020-strategie, de opvolger van de Lissabonstrategie. Een gezamenlijke Europese aanpak bij het coördineren van onderzoek heeft meerwaarde, omdat dit fragmentatie en duplicatie van onderzoek in afzonderlijke lidstaten tegen kan gaan en schaalvoordelen en externe effecten, zoals toegang tot nieuwe kennis, kan opleveren en daarmee de positie van het onderzoek in Europa kan versterken. Gezien de schaarste aan R&D-middelen hebben Nederland en de EU hier baat bij. Nederland steunt bovendien de grondgedachte van gezamenlijk programmeren, namelijk het verbinden van de Europese onderzoeksruimte en maatschappelijke vraagstukken.

Om namens de lidstaten mogelijke thema's voor gezamenlijk programmeren van onderzoek te identificeren, heeft de Raad een *high level group Joint Programming (Groupe de Programmation Conjointe)*, hierna te

noemen GPC) ingesteld. Dit is een subgroep van het ambtelijk comité ERAC (European Research Area Comitee, voorheen CREST), dat de Raad en de Commissie adviseert over onderzoek- en technologiebeleid.

De Raad voor Concurrentievermogen heeft op 3 december 2009 de eerste drie door de GPC geïdentificeerde thema's voor gezamenlijk programmeren van onderzoek verwelkomd, en de Europese Commissie uitgedaagd om de lancering van gezamenlijke programmeringsinitiatieven op de drie thema's voor te bereiden.

Eén van de thema's was het thema «*Landbouw, voedselzekerheid en klimaatverandering*». Om de lancering van een gezamenlijk programmeringsinitiatief voor te bereiden, heeft de Europese Commissie aanbeveling 2010/253/EU uitgebracht, waar u in uw verzoek naar verwijst.

Zorgen over mogelijke nivellering

Europa staat op het terrein van *Landbouw, voedselzekerheid en klimaatverandering* voor grote maatschappelijke uitdagingen. De ontwikkeling van gezamenlijke onderzoeksagenda's en onderzoeksprogramma's om deze uitdagingen aan te pakken biedt grote kansen, óók om *Landbouw als deel van de oplossing* te positioneren zoals ik al herhaaldelijk heb betoogd.

Betere samenwerking zal het onderzoek niet *verzwakken* maar juist *versterken*,

- door beter gebruik te maken van elders ontwikkelde kennis en inzichten,
- door focus en massa te scheppen en
- door beter gebruik te maken van infrastructuren voor onderzoek.

Het zijn juist de sterke landen en partijen die onderzoek programmeren die het initiatief dragen. Bovendien zal bij Gezamenlijk Programmeren veel aandacht besteed worden aan *peer review*, de onderlinge beoordeling van wetenschappers door collega's, en aan evaluatie. Bij de vormgeving van de initiatieven en de selectie en evaluatie van onderzoeksprojecten worden ook deskundigen betrokken afkomstig uit bedrijfsleven en andere maatschappelijke organisaties. Op deze manier wordt de kwaliteit van onderzoek bij Gezamenlijk Programmeren gewaarborgd.

8^e Kaderprogramma (KP8)

Slechts een klein deel van het onderzoek in de EU wordt communautair gefinancierd, via het huidige Zevende Kaderprogramma (KP7). Meer dan 90% van de onderzoeksbudgetten in de EU zijn echter afkomstig uit nationale en regionale bronnen. Door de samenwerking dáár te versterken kan fragmentatie en duplicatie van onderzoek tegen worden gegaan en de Europese onderzoeksruimte versterkt worden. Ongeacht de uiteindelijke omvang van een volgend kaderprogramma kan het proces van gezamenlijk programmeren van toegevoegde waarde zijn. Er is dus geen sprake van een keuze tussen gezamenlijk programmeren of het verhogen van het budget voor KP8.

Voor het volgende kaderprogramma is het Nederlandse standpunt dat een Europese inzet op het gebied van kennisontwikkeling, innovatie en onderzoek leidt tot realisatie van schaalvoordelen en het benutten van kennisspillovers. Om Europa effectief te kunnen laten anticiperen op mondiale ontwikkelingen is Nederland er voorstander van een groter aandeel binnen de EU-begroting te reserveren voor de verwezenlijking

van ambities op het gebied van concurrentiekracht en duurzame welvaartsgroei. In dat kader is Nederland ook voorstander van intensivering van het Kaderprogramma voor Onderzoek en Technologische ontwikkeling.¹

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg

---

¹ «Nederlandse prioriteiten voor een moderne EU-begroting» vergaderjaar 2008/2009, 31 202, nr. 24 (bijlage)